Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРОДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 21 ЯНВАРЬ, 1986 ШУ. ★ № 9 (7200). ★ Мах 3 кеп.

КПСС XXVII съезда накъадолхаш

Сийле хийла хьалхалаттарий!

**Районаш, колхозашен совхозашен, механизированни отряд «КПСС XXVII съезда — хьанареча кхьахьегама 27 декъадаь денз, бригадаша, звеношка, цхьа леладелча хьалхалаттарашна хIара денз а йолаш съездан лаьцна леладелча республикански социалистически яьзна кхоллаларча этапа итогаш пай. КПСС обкома бюрос, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совето, облсовпрофа, ВЛКСМ обкомо бьча соцдан тIа 1985 шера итогочу лаьттанера йолаш продукци дукхагIа яхьарах кийчьарах лелаьча социалистически яхьа котьалънарга а лаьрхIа, хьажайб:*

Хьалхара моттиг

КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байранх а луш:

ШАЛИНСКИ РАЙОНА.

Боахамашта юкъе:

Хьалхара моттиг

КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байранх а луш:

Шалинскн районе «Джалкан яхча совхозе;

Шоллагlа моттиг

КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а луш:

Шалинскн районе «Предгорный» совхозе;

Кхоалагlа моттиг

КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен диплом а луш:

Грозненски районе «Тепличный» совхозе.

Фуайлъера хьажIаш хIара лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА;

НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА;

Ачхой - Мартановскн районе «Лермонтовский» совхозе;

Сунженскн районе XX партсъезда цlеррагIа колхозе.

Дьлъта довза гIи денхкарн паччьалънхенга доккхаш лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

Дьлъта довза гIи денхкарн паччьалънхенга доккхаш лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

ШАЛИНСКИ РАЙОНА.

Шалинскн районе «Курчалойскнй» совхозе;

Шалинскн районе «Джалкан яхча совхоз.

Шекара севелаш дукхагIа яхарн кийчьарн лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

ШАЛИНСКИ РАЙОНА;

НАЗРАНОВСКИ РАЙОНА;

Гудермнскн районе «Гудермесский» совхозе;

Шалинскн районе «Шалинский» совхозе.

Кварталан дукхагIа яхарн кийчьарн дуггье лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота енна:

Назрановскнй районе «Назрановский» совхозе.

Бандалерган дукхагIа яхарн кийчьарн дуггье лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

Грозненски районе «Советская Россия» яхча колхозе;

Ачхой - Мартановскн районе «Новосельский» совхозе;

Урус - Мартановскн районе «Сознечный» совхозе.

Тхьамда денхкарн паччьалънхенга доккхаш дуггье лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома сийлен грамоташ енна:

Шалинскн районе «Искра» яхча совхозе;

Ножай - Юртовскн районе А. Шерипова цlеррагIа колхозе.

Сом дукхагIа бакхдарн паччьалънхенга борхарн дуггье лелаьча социалистически яьзе котьалънаргаш а лаьрхIа, КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен трайоте енна:

Грозненскн районе «Пригородный» совхозе.

Призовой моттигаш яьлча яьзе котьалънаргаш республикански газеташ тIа цlеррагIдьча сийлен Улга тIа боах.

Ленина орден лелаечча № 7 треста Грозненски механизированни управление (МУС) болхлоша хIанал дукха хьалха, 20-ча августа, хьоначайнйр цхьаьттаглагIча пятилетка лаьцна паччьалънхен планаIа даьрхIачул совгIа цар ихсачашдар ихо миллион сом гIа сома маьха гIишцион-монтажни балхаш.

Уж толамаш доахача къастта дина кха а хьегаш, даим социалистически яьзе хьалхалаттарех я Латышев Вячеслава кулгалдача такелажнний бригада коллектив. Цхьанхца смена дIахийташ цо ший норма 150 процентал чухьнахьа ихсачашъв. Дикагlа гIулакхашца бригадо болгалбаьлна ва такелажник, коммунистически къхьегама ударник Митрийкин Владимир. Хlинз из къхьегаш ва шийттаглагIча пятилетка даггалгIа шера чоттагIа управление этгара дикагIа доаркIалн вола общественник, нагирхой хьехархо а ва Владимир.

СУРТА тIа: такелажнний бригадир В. Латышев и такелажник В. Митрийкин.

С. АЛИХАНОВА сурт.

15 феврале — коммунистически субботник

ОВСАРЕ КЪАХЬЕГАРГIА

Парте XXVII съезда сийна уж шера 15 февралера Ерригсоюзни коммунистически субботник дара москвичаша дIабоаьлъ инициатива чIоагIа къоебалъв хьалхалаш Грозненски молокомбината коллектив. Кхыча денош-карчул овсагIерIа къахьегара бергIера болхлоп тIахьийкар Къахьегама Сийлен кхоалагIча степена орденаш лелаеча бригадирваша Т. В. Ильченкас, К. А. Михайловас.

Цу дийнахьа уггала балха яраьвгIра 260 сагIа цар шефство лелаеча № 15 йолча школера ах бIаь дешархоь. Цар ноаш лаьхьха бIаь Машара фонда юкъе-хьорга. Цоай массазарча балха моттигашка къахьегаш хургболча 120 болхдоло цу дийнахьа яраьхенгарга 30 эзар сома маьха продукци.

Шоаш цу дийнахьа даьхна 200 сом алапп Машара фонда юкъе-хьорга цар.

Хьагул а дIа, дIалургда итт тонн типпа ярш.

В. ДОТМАРЗНЕВ.

* * *

«Зорн Кавказа» яхача совхоза керттера инженера Таймаев Даниелена кабинете чуийнна къамьлаш деш дуйла нах бер. Механизаторн бригадирнаш, машинно-трактористи мастерской болхлоша предложенеш телар, уж кошар. Цхьаьрадаь масса-ва ранга а волаш тIаийбора, вонаш юстара йоахар.

— Коммунистически субботник долча дийнахьа тхо бригадаша мел бу болх кхоаьдача доагорца бергба, — хьанхайкадир коммуниста Курмагомадов Хьамдас, бригадира Арсаев Хьусейна.

Машинно-трактористи мастерской заведующе Джамалдаев Далмакос енна предложени елар хьалхарча квартале реставрации е дахрIагIа тракторех цаI субботник долча дийнахьа тоаьв а яьккха.

300 тонн моттигера удобренеш кханнна дIаяьха дош денна1 ций новостий кIеранера трактористе, республика Лакхехьарча Совета депутата Умаев Арсхьажас.

Цу предложенешца даьза хилар КПСС XXVII съезда хетадь коммунистически субботник кийчьеп чакхдаьккхинера девача комисее членаш.

АДАМЛЕННА — МАШАРЕ ВАХАР!

Берриге советски наха а саннa, Нохч - Гlалгlайчен къхьегамхошна Цlалькате чIоагIа къоебалгIъъь тIаийбар КПСС ЦК Генеральни секретара нов. М. С. Горбачева Заявленн. Цунна хеташ ухх деношка къахьегама коллективашка ева митингашка, собранешка болхлошна, колхозхошна, гIулакхерча наха цаI санна массова а чIоагIа мукIаьлъа болаш хьалаваьдай мишар-хилийтара, хIокхаш мелбара, хIора кIентгара косиоса мидитаризаци ца йIтара йола советски машара программа.

Хир хоададе ядерни герза

Шовзткъеч цхьоалагIа шу да Сийлахь-бокка Даймехка тIом чакхбаьнна. Атта яьккхаш, из нотало, Лаьхьа вергвоацаш духха городаш, юрташ, промышленни предприятеш иохь хьалъе йийзар советски халкъе.

Хоза да таханара вай вахар! DIахо йодача хана из ихы а тоадара дерриге ду КПСС Центральни Комитетон Советски паччьалънхенгон. ШийттаглагIча пятилетка а 2000 шерагIа кхаччална йолча юкъа а СССР экономически социальни дегIаьвллира де дезар белгалдаьккхад Керттерча лостамий проекта тIа.

Тхо совхоза болхлоша кхоьаьдеш хьалдоаш шиI Заявене тIа КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева мел аьннар. Оаха доахардоаца дош ду DIахо йодача хана ихы а хьанаргIа кхъьега. 1986 шера шиI керттера денхар лоархI совхоза коллективо хьайбай продуктивность лаьхьара гектаро хьалур алсамдахкар, хIанга хIара гектара тIара 30 центнер ка бола алат, 50 центнер фуайлъна ха хьажIаш, iаттагера 2300 килограмм шура яккха социалистически денхар тIаийдаь оаха. Из толаме кхоачашдора тьнар ца кходен кхъьега-гIаш ба совхоза хьайбаш лаьттаин леладераш.

Ю. ГЕЛИСХАНОВ,
Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза хьажкIаш делаю звеньевой.

Хьинаре кхъьегарга жоп лургда

Уж деношка духа нах вIашагIа а кхийтта митинг хилар «Горскнефть» мехкдаьттен гази йоахача управленне.

— Берригача советски наха хадданза дага латташ а цар хьаит долаш а да КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева яьзе Заявлене тIа дунцап дар, — аьлар ше митинге кхамьла дечча ханз Надтеречни района тIома ветеранн совета председателе Б. Бабичев. — Адам хIаман де перташ хийцеча тIома геронй цапасаш кIезиггара, уж бIаь шерене из дерриге геро дIадаьккхара яьзе-гаи хоадамбоблапин йола программа а Михаил Сергеевичу Заявлене тIа ювцаш яр. КхоалагIа бIаьшере дIайслае еза дунен тIа цхьаьнга тайпа а тIома ихерам боацап, — аьлар цо.

— Ядерни герз цIендаь дIадоаннхилга чIоагIа хьаит долаш а даим из дага латташ а бя берригге советски нах. Хlинз аьлча, ёзаьнача тIома кхъьа чам дина байзаб парна Сийлахь - боккача Даймехка тIом тIа, — аьлар митинге кхамьла дагча мехкдаьтта доахача мастера Н. Заикина.

— Машар бахьан долаш кхосам лоаттабара, тIома дохк ца гуш вай ираз долаш дахийтара хьамсарча партс, КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева дIадоладаь гIулаех да но, — аьлар митингера кхамьлаш дагча мехкдаьтта доахача мастера Н. Заикина.

— Машар бахьан долаш кхосам лоаттабара, тIома дохк ца гуш вай ираз долаш дахийтара хьамсарча партс, КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева дIадоладаь гIулаех да но, — аьлар митингера кхамьлаш дагча мехкдаьтта доахача мастера Н. Заикина.

Машара тIехьа вай мехка дIайолаьлча инициативаца эюп луш, шийттаглагIча пятилетка хьалхарча шера план 29 декабре кхоачашъе, хьадаеп совгIа 1800 тонн мехкдаьтта дакхка дехкараш, тIайпад НГДУ мехкдаьттахоша. Из де лерхI цар производство эргалькха товарах, кхъьача фонда сихвинеех ма мота дикагIа пайда яйбарах, кулгашца халла балхаш мел деча мотгIагашца компенсени механизаце ярах, шера бригадин подряд балха юкъейолаярах.

Маьршача кхоанен духа

КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева дIакхайкхача машара программа иогашъ а хьаллоацаш я вощI долга дIаэхайта гулденнад ший уккхоа, — аьлар митинг хьаелаш депо партийни комитета секретара М Топоркова. — Дерригга советски халкъ, прогрессивне адамаш санна империалистий тIома планашта духьала ба машиннаьккхаза.

Оисарегта кхъа а хьегаш Даьхен рузька - дебIаларга жоп лургда машиннаьккхаша парте даьча кхайкарала, аьлар митинге кхамьлаш дагча машиннста, райсовета депутата А. Мержоева, слесара И. Василенкос.

Доккхаг1ола денхарап тIа а ййца шин бетта план хьанал хьалта кхоачашъе дош денна1 депо коллектино.

Б. МАГОМЕДОВ.

ДОСААФ областной конференци

DIадаьхача раьрасна дийнахьа Грозне сомай Шагlа хилар ДОСААФ XIV Нохч-Гlалгlай областной конференци. Цига отчетни доклад йийр ДОСААФ обкома председателя В. В. Лунькова, ревизионни комиссе балхах йоаьлла отчет йийр цун председателя С. У. Булгучева.

Конференце балха юкъе дакъалоацаш хилар КПСС обкома секретарь З. А. Яндиева, парте обкома бюро член, облсовпрофа председатель Г. Г. Олейников, ВЛКСМ Нохч - Гlалгlай обкома хьалхара секретарь Л. А. Касаев, НГlАССР Министрий Совета председателя заместитель Т. У. Махмудхажиева, СССР ДОСААФ ЦК президиума член, инарал - лейтенант С. Н. Маслов.

Конференце ч е р ж а р ДОСААФ обкома керда составн общества областной организазце ревизионни комиссин.

Конференце хержача керда обкома организационни пленуме ДОСААФ Нохч-Гlалгlай областной комитета председателала хержар В. В. Лунькова.

ДИКА ДIАБОЛАБЕННАБ

DIадаьхача шера декхарех дика доаръхабаьлI Малгобекерча «Авкказ» совхоза хьайбаш леладелган. Толаеп кхоачашдаьд цар 1985 шера паччьалънхенга дух, шура, тха дохкаеп декхарап. Шера планаI совгIа дIаденнад 21 тонна дух, ехкай ши тонна шура. Иштта лард тIа дика дIаболадаьд совхоза хьайбаш леладелган керда къахьегама шу.

Цу толамех доккха дага доаьл шера итогех социалистически яьзе хьалхара мотгIаг ялыкача Исаева Шурас кулгалдеча шоллагIча шурийтоварни ферма болхлор. Цар хьанарг къахьегар бахьан долаш толаме кхоачашдьд совхозо шийна хьадхашка лаьтта хьайбай продукташ кийчьара декхарап.

Дика дIакъо ферме Iай доахар кIезиггара а. Ферма болхлоша толаме кхоачашдьд совхозо шийна хьадхашка КПСС XXVII съезда сийна социалистически яьзе болаш тIаийца декхарап. Соахча уж хана лыкхачул ши центнер дукхагIа шура йоаккх шоллагIча ферме керлача пеш хьалхарча деношка. DIадаьхача шера хинначул цхьа килограмм дукхагIа я хIанз укхаза хIара кхоабача Iаттагера дийнахьа йоаккха шура.

Массавена хьокхам луш хьанаре къахьегаш социалистически яьзе хьалха латташ хьабоаьлъа доагIаш Дегрзова Аминат, Исаева Алла, Батаева Заху, доаханга хьожаш-воа Хамхоев Махьмад, кхыбараш.

«Iан замлаьхь а — ланха маша» яхача девнах хьанаре къахьегаш DIадоладаьд фермера доахан кхоабагана керда шу.

А. БАСИЕВ.

ТРАНСПОРТНИКИЙ ДОАЗОНАШ

МАЛГОБЕКЕРЧА АВТОТРАНСПОРТНИ ПРЕДПРИЯТЕ КОЛЛЕКТИВА 1986-ча ШЕРА ТIАЙПИЦА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Дегаш IIоздвлерца тIаийцаьй Малгобекерча автотранспортни предприятен коллективо КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума а Iилван - техничеси прогресс скхьара дешай тьжъетъь КПСС ЦК хиннача совещане а материалаш.

Царна жоп а луш, «АвтоВАЗ» объединене болам хьал а йоацаш, Малгобекерча автотранспортни предприятен 1986 шера пр социалистически декхарап тIаийцад:

тайп - тайпарча транспортах дикагIа пайда эзара, къахьегама дисциплина чIоагIъара, КПВ лакхъара чотагIа шера планаI совгIа 7,2 эзар тонн мовзъаш дIа-ъъа дIаэъа, 150 эзар пассажир-километр а;

къахьегама овсарле 4 процент лакхъе, транспорта балхахка дIадолар 2,4 процент лохде;

ши эзар киловатт-сахьат электроэнерги, йиъ эзар литр бензин, цхьа эзар литр дизельни догор кходе, къурмат дьъа энерге а материалий я чотагIа шин дийнахьа болх бе;

экономически эффект 1600 сом долаш ялх рацпредложени балха юкъейоалеш, шийтта сага балха гоозал лакхъе;

къахьегама хьалаш тоадара чотагIа 5 процент лохде балхлой хуцдалуга, къахьегама дисциплина телхвета цIендъь дIадаккхаш;

къахьегаш вIашIехьбакхара а алапп долара а бригадин формаш юкъейоалареп из гIулакх дIахо тоадареч чотагIа объекташа централизованни хьисапе гIулакх дера дикал 1,1-зза лакхъе;

мохьхаш тIадотташ Iодоссеедаш машинаш латта ха 10 процент кIезиггъе;

наха гIулакх делга тоадле, белгалъхьхача маршрутех автобусаш лелнига дIакхоачаде городе — 97 процентга, кхыча районошкеи городашкеи 96 процентга.

Хаман хьалха 49 балха кIпрагIа кхоачашъе керттерча техничо - экономически хьокхамех шера планаI:

ийс беттан Октябра цIей хьайгIакхоачашъ шера планаш кхоачашъе дош денна1 15 шерера.

Малгобекерча автотранспортни предприяте 1986 шера социалистически яьзе хьех Назрановски автотранспортни предприяте коллектив.

Социалистически декхарап дийца а дийца, тIаийдаь АТП болхлойн гIулакхерча наьхен юкъерча собране.

Болхлочун уйлаш

«ВОТИ» ВАРГА МА ХЬЕЖА

Нахановски района Гі. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводга ГІишлоп-отделочни цехе сий деш ва тохарь Балкоев Дауд. 1978 шера, юкъера школа чаях ма йьхьица, вера ца заводе балха. Цуга тІехьагІа шин шера Советски Союзера ГІуларг дош хилар. Шанса вина ший коллектиге. Ший керна профессе дуккхазвара, тІедилла денхар массера а бехктохкаме деташ кхочушде гІертарг, кердачоа тІекхувш хиларо тарагІдалийтар пуна цхьайтталагІча пятилетка план хенал хьалха, 1985 шера ноябрь бетта кхочушъяр. Дуккха ха йовацаш Дауд хьайпар КПСС члена Кандидатална Тихан цуна дош ду оаха.

ЗАВОДА эггара тІехьа-юсача участоск цеІ-лоарлаш ер тха цех. Цхьабакъда, коллективна кулгалдо дина специалист а талант йолу организатор а Имангоев Ибіса оттавьчун тІехьагІа, боьхьлагьа дала доладелар гІулгьенкеш. Цёха ерригача а бригадей балха юкъайолайпар коллективни подряд. Буссущий хьакулачох, веште ахча, пачхьалкхенна дІачуенчу кийчача продукцеш тела бакъер кхоп. Хьадар дуккагІеи дикагІеи хилиттера мехка бе-зам тІабахийтар цо. Тіакхеа алапи дукхагІа кийг бакъер нах. Из бахьан долаш карагІдалар хьалагІа хест-хаетта дукха болхлой цёхера дІабуьр-лар санна йола ирр проблемаш кхоссаде. Масала, ух тІехьарча шин-кхаь шера цхьа саг дІавахеза тха бригадера. Шерра даржнад коллективе хьекъачул. Шоай балха опыт, говзал кхоначарна дІайоязийт токара Сагов Йоахьапа, слесареша Шанхоев Абдси Хакакин Абукерен, электромонтажни-ка Хамхоев Хьусена, кхычар. Хіанз боккхагІчарна нийсса къхьегаш, хьабогІа кхоча болхлой фрезеровщин Ведзи-жев Яхьяь, сварщикаш Бексов Михаилн Калоев Хьарони, токарь Дауребиев Мухьмед. Иха-ре болхлочо карарзалъй шин-кхоъ смежни профессеи. Цу дерригно вІашТехьделийтар коллектив хьекхалетарий ларъ-ларешка янна. Къьхета берг-ате кхпар тхона цхьайтталагІ-ча пятилетка тІехьара шу, 1984 шераца нийсинча 5300 изделеи дуккагІа арахийцар оаха соовнь.

Лоацца ахча, дукха дика хІама де карагІдьяннад коллективе. Цъхьабакъда, шийтталагІча пятилетка шерашка хьалхашка оттадеь декхарашхьа а доккхагІа да. Уж тешаме кхоначчадера цёха реконструкци е еза, дерригге а предприяти технически эргашкина а производствена культура лакхъе а еза. Цхьан деше-на ахча, гІуларх кордеча тайпара леладе Іомавала веза хІорабар. Хіэта эггара керттера, лоарлаш де тохан-кхоёна яхош тІехье а цё тотташ, хьалхарча дийнаъе денз хьинар шолхадьккхха къьхегар, таронех бинза пайда нйбар, цъхь минут балха хе, цхьа грамм бийдал зезье ца йоаяр.

Вішпіехьдоалий тха из? Бакъдор дувца вей доакие, делац. Соохкарчул хьинерга болх бе дагеволаш тхох хІорабар ва. Новкъарле ераш къьхьара бахьанаш де. Масала, Грознера эшечун 30 тонн кіезнагІа металл хьадерех массеех дийнъяхь хьабе болх боацаш 44 (І) саг вахар цёце. Из бахьан долаш ре хилар пачхьалкхенна, болхлой алапи дийра. Тіакхеа пхи кхоЙчашъе гІертаи штурмовщина дІейолаю. Хіэта уях шера тха предприяти экономически экспермента хьалхаша кіэ-хьара йола ма енчийнь. Тіёкха кхетдеен оаша, уна санна дола хІаммаи мел Іатъярдга тха гІулаяхсетта. Хабараш а дувцаш, поставкай дисциплинна телхаерщинера доаг дер-ца-хаштта хьдеха магацаш? Цу гІулаяхь бекхе ба, ахча хет сона тха заводга снабженцаш а. Къьна ойлаеш дІевьяннаеш царех. Хеннехь заказаеш дац.

ТХА ЦЕХЕ хьаю чоалхане техника. Хіара шера шин-кхъь тайпара керда хІамаш хьакеда йолеш оаха. Масела, хІанз тхо хьаё доладелнад керда кровельни машинка. Хьалкагіа шин машино бен кхина болх цо цъьяне бу. 1,5 процент айну къьлъатана оса-гарле, 20 килограмм кіезнагІа діадода металл, кіезнагІа йоаю электроэнергии. Цу изобретене автораш тха заводачоаш бе. Цъьбабъда, кийцна цу тайпара е ишта затонни е ма-шинаш оралеадре тха цехе ви керда тонарнин фрезернин стонкаш. Уж тхоги ю. Тахан тха цехе болх бан е кхоъ тиЦъенненк йъ тіера дІевьяк-кеий станок. Ци-кхо дн массаза доал тоае еэаш хул уж. Къьна а еррига электрожа-раш. Автоподъемникаш це хи-лерл мохьъаш тІадоттарен Іо-доссадерн балхаш кулг-каре ду. Цо дукха хе йоаю, кхыча балхаш тіера тіера баха бе-заш хул нах, кхыметтел сменаш в юкъейоалае озача дІакхоач гІулйех. Цу дерригге доГъкхмйт къьхьегамах.

Дукхаза уттедаьа оахе из дош завода кулгалхошта хьалхашка. Цъьабакъда, уж мотта-хьа бахе вІашТехьделаш. Цер дувцачох, уж мукъа бац лакхе дийдерш санна долча «Іоадамбоацача» хІамаё уйла ешаеш а хІоаю. «Кхы а йоккхагІа проблемаш я къоастее оэаш а дукхагІа теркам тІабахийта бе-заш а, йоах цар».

Со ала валлец уж коллектива гІулхкхаште вІалла сагота бец а хІама ца деш бе-ге а. Цъьабакъда, кхычетъара хьавначе «вотн» дерригге товдерга хьежаш бе-ге-ра хІама хеташ со-на. Кхоане а це ехкаш, сиха хьаде деза тахан шоаш де ййш яр, бинза пайда нйбе бе-за чурча тероне-х. Уж шоотта йолаш а. Духьхал тха цёнан цеха болхлоша тийнача ма-шинаш цветвиаша а бохкаша пайда бе-ге-ра хІама хьатіаьа ца еэаш. Амма, из терказде лоаш кулгалхоех сар вац, из бахьан до-лаш дукха металл діакхуьс.

Хіанз мукъа-ра хьетадеэ деза, бохь кьа-ьначе Іьадегагіа бе, мекъал гойта, тайп-тайпара ба-хьанаш а доаззаш бехктохкаме кіелларбувла ййш йоацилга, тахан йиш яр тахан де деза, из-м кхоана де кхувргдар йхьаш ха е ца екхаш. Из дагеа массанена болхлочунгара дІа-волвенна кулгалхочунга кхач-чалца.

Д. БАЛКОЕВ,
Нахановски района Гі. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводга токарь.

Ілилман-технически прогресс сихъяреи производства культура лакхъяреи наькъагІа

ФО ЦІЕНА — МОГАШАЛ ДИКА

Химически реагентий Карабулакски завода къьхьегамхоша къьастта уйла тІаяхийтаё 1986—1990 шерашкеи 2000 шерага кІаччалца йолча юкъан СССР экономически социальни дегІайоалаяра Керттерча достамий проекта тІарча «Гонахьара среда лоряяр. Іалама ресурсех рационально пайда эцаяр-ахача XI раздела.

Из-м ихетадеш а да, производствена интенсификаци ир Іатъяь дешаш ничкаё вайна гонахьара средана. Іилматтехнически прогресс сихъенначеи промышленни производство чІоагІга дегІаучунчеи хьалашка гонахьара среда лоряяра проблема ерригача пачхьалкхеи лоархІамеча декхарех цаІ а хинна діаэтай. Из къьастеелла аІхьа дуззаденна да советски пайха хІанзарчеи хьатІанхувчеи новкалийт могашал лоряярца.

Гонахьара среда лоряяра дешашта массаза а цІенхаттера уйла тІаяхийтай заводе. Шерагара шерага дунхагІа хьаю химически реагенташ. Масала, аІхьа цъьабакъдалгІча пятилетке хьаьлй уж 7 эзар тонн гарга дунхагІа. Уж дерригге дешаш продукце тІара гІеттача хІамаеч фо цІендарг. молачеи технически хьи пайда эцаяра режим чІоагІга лелаядора дуззадена да. Масала, порошкена хьисапеярча химреагентий цІхьа тонн яккара 8 тонн технически хий эш. Цу тайпара, хих пайда эцаяра доаля доаш проблема хуздаи латт хго долча, кІайга из къоастаяра хаддаяна уйла тІаяхийтг технологаца, рационализаторапца.

Цудухьа заводга коллектива творчески низаш тІадерзадь хинна производстве хьачудоагІа керда хий ма мотта кІенгара, мола хий технологически производствера дІаданхара. Массеки рационализаторски предложенеи йиш хилийтай сушильни отделенера механизмаш шелІенначуя тІехьагІа хихи арахъача промышленни хихи. хьалххаІе боарамаш иййс а деш, пайда эна. Духьха хьоъзам болаш гІуланг да из, дале а, динза дарддеанаш да.

Іалам лорадара тІаерзаяь мероприятеш хьоачаньяра лоаттабу тІаъхоъам чІоагІгенна хьаю хІлар къьастта хоалуш лар хІ пятилетке. Фо цІена гулйитара тІаъхоъам доаттабу цу гІулаяха лаьхьа йолча Грозненски лаборатоце. Тхо долча каст-каста боагІа республиканскеи санэпидстанце боахлой а. Діалъача пятилетке Іалам лорадара даьхье телха хІама хиланкар.

Автомашинаш юлача метте машинадьттанна, бензинага хий иЕенгагІа бехдаттар цуьхьа ян гІара уж ЗЬеллупнаеш оттадьй. Дебіан хий аратъяра промышленни хийн доькъалолитйаш доаттаделча Іемашка тІаччъяькеу. КССР произволство шеъьеи йоаь нелда цех болх бе бачаёлийтаи хиларна — 1986 шу чакхдолаш хърдолаш хІама да ян — гулйитга а дукхагІа шийга хий. тІаяхьа цуьца хьежина дукхагІа хърда аратъяся промышленни хий з. Уж техницеский плеЕенергіола тІатъяьа з ЬЬеЬе чакхдолаш. Хіанз йолаш йолча хий чулгІйтаёй цЕенееи ерригача способех эггара эгагІа яр цІенна обеспечени ей ар я.

Яле а. тІаяхьа оаха пачхьалхьяннна иэдерлар дІелув лъятта. хий доькъалелийтаёна тІамашта эпа лъятта. Цу тайпара установкаш эггара хьяюх хьалъеш я республике.

Хіара шера чанэйоах тІебужа. дом кіезнбара тІаерзаяь мероприятеп. Цу Гіулаяха цъьа лакъа продукци контейнерашка а ехка дІанхуьлйт. Хьаърца мовхаш чу а дёхкаш йолча дІанхуьхарсдолаш йола цистерна ийцай. Хьалхара тохнаши хІанзле а дъь давнад: прогрессивни способ я из, цъьабакъда, мовхьаш таца чу дехкаш йола лаьрхІа узел кийчънна яртьяц.

Дом кіезнбарга дІаъье деча донхийна балхех цаІ ларяха мегарбодаш бе мокъъаш чуденкача отделенета аспирацеи яр. Дом нйна фо цІендарга пъёша хьнеапгча лутгарех пайда эцаш деллаяь юхьъанца-яцар. Демахи газаяи фо цІендеи йолча установкаша реконструкци лъй, луттаргаша меттеп циклонни батареяш оттаьяй. Лоацца ахча, цхьан метте латтаёй бан бола, нехх хьалха а йоахаш юкъехуьх керда, толаіаяІа йола варианташ.

Соазна феца ГІаухийташ хинна дом шера 3 тонна кІезнгбе вІашТехьдьлар. XII пятилетка уях хьалхарча шера а нйшта дом кіезнагІа аратъяяпгарга Іалам лорадара тІаерзаяь мероприятеп чакхъхарца. Віеха фо дІаъвааш йола венгилящи оттаеш латт столярни мастерске. Йонкка производственни участок а яц из, хІаьта а шера 300 килограмм дом «боанкх» цу ч. Хіанз дІа дом уши долча фо діаувзарга хІара балаца моттигера.

Духьха хіама ду завода коллективо гонахьара среда хоарара, хІьта а дукха я къастайна йиса проблемаш, ихоачаяце деша-ш йола денхараш. Цу гІулаяха болх бе-на болхлой класса автав, инженерно - технически болхлой, Лоацца ахча, творчески Іомашеи чакхдаха лаьрхІан да мохи экономически социальни дегІайоалабара Керттера достамаш.

А. СИНЧИЙОВ,
Карабулакски химрёагентий завода ПГО начальник.

Нахановски трикотажни фабрика берригача болхлочаш лоархІаяш сийдеяш я хІамаш тера мотористка. хьакъеча-ма ударник Дерсигова Дибапасной оатхалашта лаьрхІа списани яь йоаца техника, тоае йиш йоллаше, вІашагІа а яьккже, хІаланьеш а хул.

Уж бахьанаш долаш ла йиш йоацаш духьха дов халъкъа рузкъа. Цудухьа КПСС Программа кердача редакце проекта тІа: «Хкомбелгі», халъкъа рузкъа хьурмат а деш діаукийтлара, хІара сомах рационально пайда эцаяра доахама доал дар діаданхкоачашъе. ЦхьайтталагІча пятилетка план хенал дуккха хьалха ихоачаш а яь цепа хотагІа.

СУРТА ТІА: хІамаш тера мотористка Д. Дерсигова.
С. АЛИХАНОВА сурт.

ГІЬЕЬМОЧ

Ювцаш я КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава де могадеча хувцамий, Керттерча достамий проекташ

СОНА БАКЪАХЬА ХЕТ

Гаргахкоачаш латт вай парте КПСС XXVII съезд. Тха хьайбаш леладергина лаьрхІа цуьна шоай совгІат кийчде. Оаха лагалъацад мехка коммунистий форум хьаелла ди хьатІанхоачаш паччахьалкхенга пІанал хІотта 150 центнер шуреи 50 центнер дулхи дохна.

Денна дош доха да дарж йола тароиаш кІезнга яц тха. Де дезар да шийна тІедилла гІулаях ихоачашдар хІаранегара деха доагІгача тайпара хьадехар. Йолаш йолча дошаёлаш бакъ хІаранегара деха доагІгача тайпара хьадехар. Йолаш йолча доаЙъара базах хьалъкъагІа пайда эцар. колхоза хІамилгкез кулгаш детта-раштеи лечкъоран дерашт-теи ницкъ бекхар. Цу гІулаяха хьоккам тела безарашт, шено яц, коммунисташ ба. Тха ферме ворхІ сар ва уж, хІаьта цар массане а стахановчеи хьисане бу болх. Исаева Хадижатен Дибаралова Зинаси, масала, хІара денна 7,5—8 килограмм шура йоанех шоаш леладеча доахан хІара керта доарІаш, тІайпача декхарех якхха еэар 6,5 килограмм мара йоацача. Царгара хьохкан а эцаш къхьег нырге бозаяча хьайбаш леладеряша а.

Хіанз дерригача халлъо ювцаш латтача КПСС Устава де могадева хувцамий проекташ аьлча, ая цхьа хІама тІатохардар «парте членаш, цар декхараш, бокъонаш» ияхача раздела 9 пункта. Цу тІа, масала, аьннад: «Нагахьа санна коммунист лакхе латтача органо партийн бехктохкаме эзача, юхъкъаьдарча вартийн органи-зацена цу къьхьеъха информаци ю». Дикагіа дешій-тешіа коммунист партийни бехктохкаме духхьала юхъьянначуя партийни организаце мара оэаш йоаца практика юкъе-ъоалайча. Аз ишта ях, хІана аьлча, тІехъхарга 5—6 шера болх бохабарах 4 председатель хийпаа «Советская Россия» яхача тха колхозе, цар берригней дешаш лаьккерча партийни органашца дуца а дувцаш. Хіэта тхоца, колхозхошта, бокъонца хоаю а дацар уж хІана хуш.

Х. ХАТУЛОВ,
«Советская Россия» колхоза учетчик, партгруппорг.

БЕХКТОКХАМ ЛАКХБЕ БОАГІА

Тха районе а дукхахча кхыча моттигашка а кастнаста вийслу техника из діастаяь доаттаеча хаиа лоаряра, цунах ма хулла дукхагІа пайда эцаяра йоакхо ца еш. Цудухьа керттера юрта бохкама балхан чакхдолахтчул тІехьагІа тоае еэаш дукха техника юв. Царна діатІаотаяе керда оатхалаш ца тоъаш лела бе-заш хул мехмастерске болхлой а. На дошдаіаш кхыча машинашта ва-

«НАБХА ЙОАКХО ЯЦ»

Ишта цІи а йолаш. 1985 шера 28-ча декабре «Сердало» тІа непатехача рейдови материала тІа дувцар Сунженски района цхьадолча боахаманка хьайбаш Іаннара дехара лерттІа кийго ль ца хьларах, хьайбаш леладеряй къьхьегама, быта, салалара хьялш во долгах.

Цу хьанъеъча редакцеца жоп лайтад Сунженски РАПО председателя В. Поповас.

Цо хоам бу: **«Корреспонденци йийгаё «Путь к коммунизму» «Победан» яхача колхозний правленей шеръяьча заседане, юрта боахана управление специалисташ юкъе а болаш. Колхозний правленеттен специалисташтен, бехк а боаннхаш дІахайтар хьайбаш леладеряй коллективаша беча балха цар тІахьожам эсала доаттабелга, наьха хьалй лерттІа йоахо ца ела, организаторски кхетамех болх товбе безьяга.**

Колхозний правленеттга хьалхашка оттадир доакъара база тІоагІгяран цІеча уголкашка хьалда декхараш».

Духха деъгар тхо заведующе кабинете берий беш проблемаш ювцаеш. Дукха хІамаш да ихоачашде лаьрІа. Сага этгара массагІа деГІ дахьа хе я берий яр. Дика кхача беза, из эгаяр а хила беза.

— Дикача фусамнанаеш нарс, пожинде берІгІаеш йолл, аьхьий шорта дІадахьа. Комотош ю. Тхо фу деш дегІярга, кийча яр хьалперга хьежаш! Тхо дешй кханачаГІ Пядоагіча Іай из кхочаьн бе лаьрхІа оаха, — дувц Фанна Николаевнас. — Тхона совхоза болхлоше цу хьакъеъча гІо дергде аьнна тет сона. Оаха-м хІанз а ер кхайбар бервш, дийнахь дандза хІама дуъ цар. Дикагіа мел хул дикагІа ма дий.

Аптеке санна цІена я берий беша. Къамыл шортІяга дуъ, бераш дийша дела.

Мерза гІанаш гулда шоанаё

І. КОДЗОЕВ,
хьехархо.

Оаха-яздьячун лерагІа

Маца тоабергба ник?

Малковске цІерагІча улнгаІга дах тхо. Уях тІехьарча лина чІоагІга бехкё тха цІенгона яхаче тІелла чанхбола ницкъ. Иттех шу хьалъа оахап яха вІашагІа е теха, маГІа бухлап тоабабергбар из, Наьхьболаер из тхона а «Малгобекский» совхоза транспорта а. Бригадье, складле, кхаина йолаш комбайнаш, трактораш, машинаш тха бухсманата юхе гІолла часкйоалар.

Бакъда, уях тІехьхарча шерашка бокъонца телхаб нийкъ а цун йистоп а. Кіезнга а догІа дийлхача, бокъха хотта бол. Бераша школе должача хана барзийаш бІеъдг, хана да царна хотталя гІолла дель Трогуяраш хургьи аьина-м дог даха а деваш цар. Уж тха юрта цхьанналъа а яь. Хіэта ницкъ-а сотсоа тоабе а нехгарбар. ДуххагІбар цун транспорто боха а ма бабоий из.

Эпаш йола материал совхозо Іалашйина, тхо а зарадарла йоккъостал де. Іай совхоза дукхагІйола а, транспорт муьга ухл. Дийнаъка цІи-кхо машина жагІа Іобийлаца а, бетта тоабабергбар ницкъ.

И. КАРТОЕВ,
Малгобекски района Инаркъера пенсионер,
С. ДОСХОЕВ,
орс-а бохьба,
М. КАРТОЕВ,
мабех ечІа завода болхло.

Хабарех дузаде гІерт

1978 шу доладелча день тха цІагІа е йоагІа капиталь-ни ремону ези яш, яхаш дукхаза лийтъеъ тхо хІара ницкъ-ца. Нагахьа-ма йолаш — коммунализ-ма боахама производственни управление. Турбаш цхьаццаЙолча метте лелхар бахьан долаш хий чуух тха кхаргьа-рашка. Пенаш тІа пар хесаш-чуьала ййш йолйш — дай цІенош, йойш латт тха ХІамаш. Цунах-ма а «Тоодал латтарга» хьаюхьара наст-каста цамогаш хул берашш. Мела ла еза тха из хало?

ПУЖЖХ-а начальника Еалоев Мухьмада ремонтникаш боахкайтгІра аз, яхаш хьаначаш дар мара тъядеи хІинадан. Тхо хабарех дузаде гІерт из.

**Тха цІагІа баха нах берригаш а цъьацІанакъъ болх бен ма бий, Хіанз хІара денна балхара тІера а дувзаш, хьабІаййна хий хьагудадяра чуяха деза хул тхо. Квартиранца цъьабакъда хьарча хьакъеъ пенашта гІолла а хьаннгаГІанка а Іоуха хийи бІаргадайча шоллаГІча дийнаъка цъьабакъда чам боацаш воза хІара саг балха. Цу тайпарча хьалашка даха дІаъхо вІашТехьдаш. Цудухьа оаха дех тхо цІендеъ

ДИКАГІЙОЛА ОПЫТ—МАССАНЕНА

ХЬАЛХАРАГІА

Грозне бахача иха бьыдалараш а шуги а довггае еаш я «Советская Россия» яха колхоз. Мишта лоарлІяю цуи коллектив ду денгарах? Хіанналца иа эсала ихочачш-

Ваха цо, къаьста во хиннад бьыдалараш кіеделга а уж дохкийта а. Цунга хьажжа ах-кетагІа йолаш хьажжа цуи экономика цхьаЙтаелагІа пятилетка хьалхарна дгь шерра. Цу юкъа пачхьалкхенга 5 миллионе 207 эзаре сом зе дьад боахано.

ЦУН бахьанаш духха дар. Парех эгтара ЧоагІаргІа Татьяьш хиннараш белгалйовхаргІа вай тахан. Цкъа-лаьа, кастчаста хувца-луучу колхоза председателлин-та я мерттерча спецнальна-станина а магазаза, нийсаЙца вахча, хиназа нах шоашта тІехьабоаб доалабабаш. Хьа-та тахан вай дувшар цу сан-нача ваха колхозех дог ла-заш болх берг ца хиларах. Иша ишта а кхетадеш да. Шоашта доагІа сом-зетта Іохьадича сагота хиларг уж...

СОАХКА февраль, бутт чакхбоаллан колхоза председателлагІа Ахмадов Сапар Ахмедовичь кіеркача хаза-ишта дар цигара гІу-лакха, Ту дергда, сенгара ІЬадолалелла бакъбаьа хургІа-да?

Цу хаттараша сихха жоп дала деза? — хьаТлаххоачш-ца ду-ладелла бьыдалараш ладелладераша эгтара бехкхтокхамегІа йолаш ха.

— Керда председатель керхача шоллагІа дийнаъа. — Колхозан председен паргкомен цхьана заседани йир. — ВьашТхьаьгІагІга паччлетка шеранна бахча балха йинна-сахь, хіаннаьлца дуллийа-ганна гІалаташ йолаш дог-ганна. Дийца-ьхьа боахаме. Ма-терналбаш а белаш сообьа-ниш пхьа хиларг. Цкъа-лаьа, хьалхарна автомашинаш-на тІийна, ахча боахаме. Ма-писар, шоолагІа-лелла, саго эрабовла аларга ца хьежаш, сатоссаш ийий тІа хулар дуу-ьхьа ца хьежаш.

— Цар болл минота бора ала іа! — раьза волаш дуьш паргкома секретаря Бисултанов Рашида — Хіара дезал ца ший деш саьсара дина-ла дІевьше хаиваьхь ший дина-ла, удобренеш тоьса гІертар. Гурахьа шоай чуденачуьнга хьежжа ахча хургІолга хоьвз-на цунна — договораш дар бе ма доахкарий.

Ухаьа белгалдаьнна деза цхьа хІама: ше дергда аьнга хьаГІанийцар- диъза нкохачун-на а, ахча хургІолга хоьвзна ший эшача фуца, ядохимикаташ-ша, техниаца, удобренеша іалашйир цо.

ИШТТА барболаш бьыа балхах Іалаьнаш дохка беркат дьлар. Колхоз вашагІтесташ дена ца ийнеча тайнара. Дуьхьа-йиллар бьыдалараш — 6500 тонн, Къьсттга бохкар — 6100 тонн. Къьсттга бохкна тоьлам бьыдалар. Кагерманов Рамзан керта тІетачка бригада. Нагахьа санна эгтара дуккарга бьыдалараш ихьелъа 1981 шера цун коллективо хІара гІертара хІара 140 центнер цуенаьлге, соахка чуьнгахь 375,3 центнер!

Цу тхан масало хьа-хьоьн: хаз сарцагІбьыдаЧа, къьхьегашца пар мастерлин-альин бсаьм сообьакхача мел доккхий хІамаш де йинш я.

Дідаьха цу долалуш мер-дача тайнара, вешта ьыча, деззала подрядгІа болх бе безам ца хиннираш, цох хІа-на хургІан, ахаш шеЙбоаг-на, тахан дезаш Молаьнна бе. Масале, соахка 0,15 гентар нарсаш, 1 гек-тар помидораш, 0,20 гектар набуд, делаьлча, кхаь, сагах латтача Касуева Тоита деза-ла дьакхар 3017 сом цІена ахча. Хіаьта Махмаева Зар-ема — 4447 сом. Ахмедов Ку-ны а дуккагІа — 4544 сом дьаккхад Катермаков Говзана. Цунна юкъедагІан царна дена дожьаш. ялат, оасар дьаш. Цунна дуллаш хоалодла балхаш геш тІийна аванс. Масуева Тоитас аванса ййгар 350 сом. хІаьта вокхар — кіы а дуьхьа.

Совкхоз кіезина баш йоккхагІа участнаш лелаярах бархІ бІаь-йиг бІаь тума ййга деаалаш.

Цбоаь хорта иззал ахча даккха йиш хилча «Іаьхача сома» тІелъьларгІий чигара нах? Цунухь деций Кооперативни дІаьа хортаца 542 сагбьыдалараш кіедева соаяна болх беш хиларг Хетаргаьха, уьк шера кіы а дуккагІа чурбга йиой колхоз-ан кхьаьлгІенаш баркал. Из тамашІе еаш хІама дан-хьаьнала болх бераш доагІ! чиъхаа цаяна доагІан кепи-хуала па долайташ йІалу.

Цудухьа тоьалала доладеннад бохкама тІулаккаш, йоай ийзеч бІубеннаб наьча, хІаьта молліг!оа майрра бІаь-ьыдалараш йир йолаш. Уьк. Тіехьабарча массехь ше-на та хиннар, хьаьт деле, хургдиЙ хьогІ аьнна дог ли-дала. Ас ишта ладаьна, наьха хьаьнар-айдеча, гага фа-тера деаяріам лаьккбечь найда. Цу шайна Дуьхь тарошаш волга ду ма-чхьалкхар — а колхоза экономикана ГІу-лаьх ас оттаяр а йоай кер-тера денаар дерхІ гохама кхьаьхьа. Специалисташ-на, партийн комитето, профсою-зонна комсомольскин органи-заццеша.

Из ишта хиларг, тешал ду кердача шера хьалхара ше-ношка дена «Советская Рос-сия» яха колхоза къьсттга-гамкхІа доахка толамаша. Нагаха санна бьыдалараш деладерий балхаш дІадола-ьхьа тоьал ца йолаш а, цхьа ди-на деаьлеш бІаьстан кийчо-еш ба уж. Расседа кхеьо пар-нехаш товеш, шиърашна кхо-кхаьгІаш. Удобренеш а ядохимикаш а далашъеш боаьх, Хіаьна ьыча, уьк шера ТІаййна деккхарца кхи а донкхаьга да. Плана 6500 тонн ца хІоттаяр 7700 тоннад кіезинагІа йоанаш нарсаш, помидораш, набуд, хоп дІа-бала дош деннад дар.

Хіаьта хьайбйелаш деаргда шера керге эгтара халагІа ца хьежаш. Механизм дІаьуш ца оцу бекан тІера да доалий-таш, шура эша ца йолийташ Іангара дІха деза доалий-таш, шура эша ца йолийташ Іангара дІха деза доалий-таш, шура эша ца йолийташ Іангара дІха деза доалий-таш, шура эша ца йолийташ Іангара дІха деза доалий-дика дохрІаЬу уж. Соахка йнвара хьалхарча ит дийна-хьа яьхкачуч 53 центнер дика. Ахмедов Ислам Эдн-хадиневаг, П. Тасуевас, кхьь-чар. Колхозо паччахьалхенга-на дІа мел ду дуккагІа ма-шина. Ткъа 1985 шера ма-шина 1,5—2 килограмм. Уьк де-ношка къьсттга хьинаре кхь-хьег доирзана У. Эльмурзу-евас. Механизм-на.

Республика экранаш тIа

«ВОЛЛЕ, ХЬАЖА»

Белорусскин московскин кинематографисташа, зрителаш хьежийта ярадовакх «Волле, хьажа» яха кинолента. Режиссера Элем Климовнен цуна сценари лаьн. Цуьнан суо соавтор волча дичача белорусски писателя Алесь Адамовичан дагадеха экрана тIа ДIаоIйта Белорусски войнан куьйгIа трагеди. Хозахета яьш царна ший фильма цIн апокалипсиса тIаурча «Волле, хьажа» яхаш долча дешаех. Баьнаволаш да, царна ховрах, шоаш фильм цуьна хьожагIолата яха сикьерадм бе, залерча IохоIча моттигех-мах а бе-на хьажа вахача сагага шиг кIаьра цIнара вахача сагIонаш ший а ешна салаIийта оттаьеш ца хилар. Салоiийта мишта хуьгда, экрана тIа ДIаргIаш. Мел дола хIама первадита IаттIашт дега цатоам бешт, дегI огагдеш хьа-ча? Иш ян, могарглаш парIата уу суртага хьежа, тешалаш цу тайпана хIама хиной а хила ший йолаш дагIача эIанара бIоргIаца къамаьл да ца дича IевалаIанаер из.

— Аз берга цун болх,— боьхар ХьIмада. — Со къоначоь, ваш хьона, аз цунга гIа-бозза дIиш-м.. ца лекхийте. Со ваш сесаг бахьан дIолиш наказ сайна пIелгаш тIехьуьхьийта йиш йолаш. Ваш!

Чухъьаьчча ший сесага Маркина чуьнаьхьа ца хуьлаш, ший йиIтагIа Радимханах а ларвеш.

Керабабина ги тIара баьнна деза тIагIаьра ара а лийр-ха, бешаьнчеча йоархIаьтта юкъе дIатебаччул тIехьIга, кхы а тIоаIарга кор-ганнаьлар АхьмадI. Шиъ сесага ноч, кортали, паспорт, берий свидетельстваш цIн а тех доагадар цо. ТIаннха Бухьийнда сесага дай болча наьна.

— Са цIеннана хьа а ла-ха, чу а йоалае, е аз дом ДIабохийтарга шох, — аьлар АхьмадI уствежаршна.

УстнIаьшка деанача нейпо цу тайпа кхамаьл деп хьа-хIап аьнна из IдахIетабе белар тIаIаккарбагап. Шийна безк баьнккача геттара аьлр-велар АхьмадI. Шиъ сесага ноч, кортали, паспорт, берий свидетельстваш цIн а тех доагадар цо. ТIаннха Бухьийнда сесага дай болча наьна.

— Са цIеннана хьа а ла-ха, чу а йоалае, е аз дом ДIабохийтарга шох, — аьлар АхьмадI уствежаршна.

УстнIаьшка деанача нейпо цу тайпа кхамаьл деп хьа-хIап аьнна из IдахIетабе белар тIаIаккарбагап. Шийна безк баьнккача геттара аьлр-велар АхьмадI. Сесага ерга кхоачараш болча наьна цIдола «ловцаш» а дахьа, цIенгахьа вийрзар из. Ала деза. цIавоIлача хана, цо дуьнна-за муцIар йола хIаьбба хьоаахаьа хIинхIлера.

Фильм чакхдоал 1904 шера Париже хIинхача дуьнен чемпионата IохкхочаIа июоре хьа-IахIара хIотиг IаьнкхочаIа Поддубни Ивана йохкха лоьпо майдIаги шоллагIа мотиг лаьца-ча Хаджи Мукана Iаманга дошо майдIагIа а дуьш.

Керттера роль довзаьу казахски актера Бекбулатов Амуцана, Цо дика ъьагоIт Хаджи Мукана образ. Поддубне роль — Золотухин Дмитре.

«ВАХАШ-ТЕКЪАШ ЛОР ХИННАЬ»

яхаш да ленинградски кинематографисташа оттадаь фильм.

16 шера болх баьб доро Заостровецка Глаудины яхача юрта. Дарба де кIезиг-дуьха ца йоалаш а йIалла аьтуьр — боанчел а, цIенгахьа ниIесьенай цуьна ца тоъал йIаьхача хана. Къьсетта хьа-ла цунна ше районни больнице а йига операци йIа-ъьа. Цуьнга кхаьзар Полянска Надя елар. Да а нана а, мари бери а дуьсаш еннаI из. Из гIаIрIа кер чу а йоалаш лелаш волча хаина, кхалу сесаг а бераш а долаш доаг Заостровецкена Тани яхаш йола хьеъаьрх. Сесагаш бе-рашт хьалхатар да а ган а резаш шийна ъьаьна йолча кхалсараш вала а ца могаш висача хана, цIаьхха дага а дехе ше ваьча моттиг цIавоIа ян. Цига хIинца а ца хилар гIулакха, кхеталу дезала ше-шаш жиланг. Цунгула Дмитреи Дубровний Эдгареи къьлъа спецатор режиссера Сарокина Вячеслава отгадьеча цу фильме довзаш бе актераш Ткаченко Александр, Леблекева Тамара, Назаров Юрий, хIинца а ца хилар.

В. КОВАЛЕВА.

БЕЛАМ А БЕЛХАМ А

Бача а вицвав

КIАЙ дьари даларе, Къаракхаъ хувцIардар.

Цо дьари даларе, ЧIагIларах хувцIардар, — яьа яздI а доаIаваш чуьвоатIа Троицина яхача станице вахача. Ведзижев цIай сесаг Л. Точиева бIаргIайча гIа безкбенна-ча висар. Цхьан юкъа дегзаш цоайла бIархьежайш дьаьтар уж шиъ.

— Ай, хьо ма го цкъа райначуьа цоаIаргIа! — аьнна мухь а техь, едха йолаелар сесаг.

— Мале, сон? — цIайха чорпа мехка сан санна корзIгьаьлар Ведзижев.

Сога ях Iа ма? Аз барайтташа экспертиза йьхкъача йоазарIойчаъча хьо, кхы нисаморг аьн хьона дагадохе. Бийнаш а дьа, сесага тIаволаелар массехи

Нейцалха вахача

Ах бийса яьача цIенгахьа лестар Карабуъаце ваханоола Ал Илиев. Наьха йисте минчта хьаъха наьха карт на лаьцача йIалела гIоарал доаш хьона Ведзижев. Белаелам маркIа а белла дIаболхьелургболаш ва аьнна хеталаргдолаш елларе бонна низ бессабар цун мэьжеташка.

Сесаг хьалхен из тIехьеп Троицки станични Совета цIагIа чуьлийхар уж. Дорхвенача Ведзижева кара ца йолийхаш, чIега гIа а белла, къьастача кабинета чу дIалочъкаййр Точиева председателя Т. Головановаце.

— Хьаралийтча сеца сесаг! — яхаш цIогIа деттар маро. Муса царел тIехьагIа цо дийца дешаш къора наьх болча а хьоаде йиш йолаш ма-кадар.

Пулаих гаьна дала мегаш дар, цу ханна ког а цIайца милицинонер чуъвалшнаеначе. Цунгахьа дIаэлаьра, кхы тIеделуча дIахьахьар Ведзижев. Хьаъта ах сахьат хьалъа маьженаниа чубенна нисйиш Iоанаъа тIа тесса лай мажарг мо. сихха башар.

Суйженски района халкъъ судо М. Ведзижева деладьъ харцаъка а гьаьрIар, кхы дIаэо цу тайпана хIама де цунна дагадохардлоацаш наьхата чувалла пхи шу ха а техар.

Йис кхийтта гIиулархаш

ФЕЛЬЕТОН

Малгобекски жилищно-коммунальни боахама производственни управлени чуйолча диазза вIаштардала цIенгахьа хьэхкхаъка сецача машина тIара IоваIаар наха цоашкара дувлийта эсада, доастаам, нIрча гIулакхаш дIаэадеп лелаш вода воонха саг — Темарзьс. Минута а яьнначаар ПУЖКХ начальник Т. Халухаев вагIача набинете из чувбашнача хана.

Дахар - денар хьатта ваьъа ца ше бена никъ IаIойнаш Темарзьс.

— Шоаш чубахача кварти-рех ханнаъьх мах хьа ца луш бола нах ший Iа кулгаллача учреждене? — хьаттар цо. — Уж дIаIабе «IогIа воаш вар со».

Цхьан юкъа уьйла еш ваьгIар Халухаев. ТIаккха хьаттар:

— Малав хьона со волча гIо аьнна хьехар дьэр? — аьлар цо.

— Из хьаттар сога «Малгобекнефтеъь», ОРС-а пергонерча бухгалтера Дахильдоне Диба, — велавелар Темарзьс. — IсбаIакъа, цхьа доп къаьла ца хьош кредитех ханнаъьх а, шийь. Iаьдала чача хьа а ца луш сагIача наьха цIерашъ а хьоаш тIехьIга аз. М. Бедахоев 600 сом шийга на доалдаш санна танккалча вагIа. Из эиссел декхар хьатанха дезаш и А. Куштова а. М. Ужаховаг а 600 сом дIатакха дезаш я. Iаьда ца аччаа дIадала дагабаг Г. Итазова, Х. Хамхоев, М. Оздоева. Хьаъта электросета боьхлоца. М. Сагопшиев, Iаьдевсаг. Э. Озиневаг 1700 сома маьха дола товарашъ юрентнах дIа а йIца, балхина Iаьйна йийнай. Дукха ба хьоаха уж дагагбаь а хьоаха-ладь хинхIлера а.

— Йис кхийта да ан,— аьнна, аравала гIертар Темарзьс.

ДIагIаьта гIолла ехоалаIача отажа тIара IокIалбоалаш тайпан аьтта сагIорахьа йолча йоанхача наIова бIаргIа тIаэтар Темарзьс.

— Уйх чу малагIа органзация я? — хьаттар цо.

— Малгобекски района халкъъ суд я-кх. ЦIьан подъ-сде да тхо, — аьлар Халухаев.

— Халкъа суд яхарий Iа? — юхаелар Темарзьса. ЦхьаIоарIаме хIама пеоатта дагадехача санна вIаши дIарахьежар кьоначуьл...

М. КАРТОЕВ.

Шоай йиIтаъх фу хIинца хьажа аьнна. оарцагIбалар ОздоевгIар Музьмади Вашир. Из дезадалвар IлIнеца. Уствежаршта кич вахар из. ЦхьабакъъдаI, кхоаваъзар зуламхо шиI хьэн улла доаккъ тус ца хилар. Оздоев ПIар бе дахар из. Цу ханна тIаккхаъча милице болххоча гучадьалар цу тайпара урсаш леладе бокъо йоацIаг-га.

Суйженски халкъа суло кхъ шера набахта чувалла ха техар «нейца».

БIу боарIа

Астарга Темара бIу боарIа яьнна дезад-те Ордженоникидзевская яхача стаIийце вахача Иналов Iабзаьд? Из ишта-ти хIалар тешаа деш ца мишаре ца хилар. Цо ваьнна йоаIаш гезашт тешаа, ворхI поаторан, шолгIогара топ, черемаьIий шиъ ерга. Амма, керда у